

HUMAN RIGHTS WATCH

350 Fifth Avenue, 34th Floor
New York, NY 10118-3299
Tel: 212-290-4700
Fax: 212-736-1300

MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA DIVISION

Sarah Leah Whitson, *Executive Director*
Lama Fakih, *Deputy Director*
Eric Goldstein, *Deputy Director*
Ahmed Benchemsi, *Advocacy and Communications
Director*

ADVISORY COMMITTEE

Asli Bali, *Co-Chair*
Kathleen Peratis, *Co-Chair*
Bruce Rabb, *Vice-Chair*
Gary G. Sick, *Vice-Chair*
Fouad Abdelmoumni
Gamal M. Abouali
Yasser Akkaoui
Hala Al-Dossari
Salah Al Hejailan
Abdul-Ghani Al-Iryani
Ahmed Al-Mukhaini
Ghanim Al-Najjar
Lisa Anderson
Shaul Bakhash
David Bernstein
Robert L. Bernstein
Nathan Brown
Paul Chevigny
Hanaa Edwar
Bahey El Din Hassan
Hassan Elmasry
Mansour Farhang
Loubna Freih Georges
Aeyal Gross
Amr Hamzawy
Asos Hardi
Shawan Jabarin
Marina Pinto Kaufman
Youssef Khlaf
Marc Lynch
Ahmed Mansoor
Stephen P. Marks
Abdelaziz Nouaydi
Nabeel Rajab
Vicki Riskin
Charles Shamas
Sid Sheinberg
Sussan Tahmasebi
Christophe Tanghe
Mustapha Tlili

HUMAN RIGHTS WATCH

Kenneth Roth, *Executive Director*
Michele Alexander, *Deputy Executive Director,
Development and Global Initiatives*
Nicholas Dawes, *Deputy Executive Director,
Communications*
Iain Levine, *Deputy Executive Director, Program*
Chuck Lustig, *Deputy Executive Director, Operations*
Walid Ayoub, *Information Technology Director*
Emma Daly, *Communications Director*
Barbara Guglielmo, *Finance and Administration
Director*
Babatunde Olujobi, *Deputy Program Director*
Dinah PoKempner, *General Counsel*
Tom Porteous, *Deputy Program Director*
James Ross, *Legal and Policy Director*
Joe Saunders, *Deputy Program Director*
Frances Sinha, *Human Resources Director*

HUMAN
RIGHTS
WATCH

www.hrw.org

13 Haziran 2018

Bay Abdullah Ayaz,
Genel Müdür Vekili
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü,
İçişleri Bakanlığı,
Ankara, Türkiye

Alıcı fax: +90 312 422 09 00; email: disiliskiler@goc.gov.tr ve
uluslararasıkoruma@goc.gov.tr

Konu: Türkiye'nin Suriyeli Mültecileri Kaydetmeyi Askıya Alması hk.

Sayın Bay Ayaz,

Size Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin durumu ile ilgili yorumlarımızı almak için yazıyoruz. Bilebileceğiniz gibi İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) dünyanın 90'dan fazla ülkesindeki insan hakları ihlallerini izleyen bağımsız bir sivil toplum örgütüdür.

Türkiye'nin üç buçuk milyondan fazla Suriyeli mülteciye cömertçe ev sahipliği yaptığının farkındayız ve onların sağlık ve eğitim başta olmak üzere, temel hizmetlerden yararlanması için sorumluluk üstlenmiş olmasını takdirle karşılıyoruz. Daha önce Avrupa Birliği'ne ve diğer devletlere Türkiye verdikleri desteği artırmaları ve Türkiye'deki Suriyelilerin yeniden yerleştirilmeleri de dahil olmak üzere, Suriyeli ve diğer mültecilere ve sığınmacılara ev sahipliği yapmak, onların işlemlerini yürütmek konularında daha fazla sorumluluk üstlenmeleri için defalarca çağrıda bulunduk.

Türkiye'nin Suriyeli sığınmacı ve mültecileri geri dönmeye zorlamama ve acil tıbbi yardımdan ve temel eğitimden mahrum bırakmama yönündeki hukuki yükümlülükleri halen sürmektedir.

Sorularımız, Suriyelilerin kaydedilmesinde kullanılan usullere ve kayıt işlemlerine erişimleri engellenen Suriyelilerin gördüğü muameleye ilişkindir ve İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Mayıs ayı ortalarında Hatay Vilayeti'ne yaptığı ziyarette edindiği bilgilere dayanmaktadır.

2017 yılının Ekim ayı sonunda Hatay valiliği Hatay ilinde kayıt işlemlerinin askıya alındığını duyurdu. İstanbul'daki yetkililer ise kayıt işlemlerini 2018 Şubat ayı ortalarında durdurdu. Türkiye'deki Suriyeli mültecilerle çalışan çok sayıda kuruluş da, bize, 2017 sonları, 2018 başlarından itibaren yeni gelen Suriyelilerin kayıt altına alınması işlemlerinin, bir kaç istisna dışında, Adana, Gaziantep, Kilis, Mardin, Mersin, Osmaniye ve Şanlı Urfa illerinde yetkililer tarafından durdurulmuş olduğunu söylediler.

Buna ilaveten Türkiye yasaları, Suriyelilerin, geçici koruma için kayıt yaptırarak seyahat izni almadan Türkiye'de şehirler arası yolculuk yapmalarına izin vermiyor. Bu da kayıt edilmemiş Suriyelilerin Hatay ilinden yasal olarak ayrılarak başka illere seyahat etmelerinin mümkün olmadığı anlamına geliyor. Hal buyken, Türkiye'ye yeni gelen Suriyelilerin büyük bir çoğunluğunun, Türkiye'nin sınır duvarında kalmış bir kaç boşluktan geçerek Türkiye'ye giriş yaptığı yer de Hatay. Bu durum Suriyeli mültecileri ya Hatay ilinde kalmak ya da Türkiye'nin başka bölgelerine insan kaçakçıları kullanarak gitmek zorunda bırakıyor.

Yine anladığımız kadarıyla, Türkiye, yukarıda anılan ve çok sayıda Suriyeli'yi barındıran illere ulaşan Suriyelilerin, daha az sayıda Suriyelinin bulunduğu başka illere sevk edilmesi yönündeki önerileri de reddetti.

Kayıt yaptırmayı reddedilmiş 29 Suriyeli bize, geçici koruma izin belgeleri olmadığı için hastaneler ve okullar tarafından geri çevrildiklerini, kayıt merkezlerinde red edilerek Türkiye tarafından Suriye'ye geri yollanmış üç Suriyeli'nin yakınları da, akrabalarının geçici korunma izin belgeleri olmadığı için sınır dışı edildiğini anlattı. Konuştuğumuz Suriyelilerin hepsi ve onların tanıdığı kayıt edilmemiş Suriyelilerin tamamı, sürekli olarak orada yasa dışı buldukları için gözaltına alınacakları ve sınır dışı edilecekleri korkusuyla yaşadıklarını, il sınırları içinde hareket özgürlüklerinin çok ciddi bir şekilde kısıtlanmış olduğunu söylediler.

İnsan Hakları İzleme Örgütü Türkiye'nin Suriye sınırındaki illerde mültecilerle çalışan kuruluşların çalışanlarıyla da görüştü. Söz konusu çalışanlar, Türkiye'nin sıkı kuralları uyguladığını, kayıtlı Suriyelilerin yardım ihtiyaçlarının değerlendirilmesi ve evlerinin ziyaret edilmesi için özel izin almaları gerektiğini, bazen yanlarında Aile ve Sosyal Politikalar bakanlığından personelin bulunmasının şart koşulduğunu anlattılar. Kuruluş çalışanları Türkiyeli yetkililerin bu kuralları duruma göre değerlendirerek ve önceden kestirilemeyen şekillerde uyguladıklarını, uygulamanın yere ve yerel yetkililerin ruh haline göre değişiklik gösterebildiğini ve mültecilere destek olmak için hangi faaliyetlerine izin verileceğini bilemedikleri sürekli bir güvensizlik ortamında yaşadıklarını anlattı.

Kuruluş çalışanları kayıt işlemlerine erişimleri engellenen Suriyelileri, bu nedenle tespit edemediklerini, bunu yapabilseler kayıt olmalarına destek olabileceklerini ve böylece hem onların sınır dışı edilmekten korunabileceklerini hem de acil ihtiyaç duydukları temel hizmetlere erişimlerinin sağlanabileceğini söylediler. Bu durum aynı zamanda, kurum çalışanlarının, hem kayıt altına alma ve destek sunma ihtiyacının, hem de sınır dışı edilmelerin ne boyutta olduğunu tahmin etmelerini de engelliyor.

Kurum çalışanları yardım talebinde bulunan kayıt dışı Suriyelilerin varlığından haberdar olduklarında, ya da onlarla tesadüfen karşılaştıklarında, bazen en korunmasız durumdaki vakalara yetkililerin dikkatini çekerek, kayıt edilmeleri için yardımcı olduklarını anlatıyorlar. Ancak 2017 Kasımı ile Mayıs ayları arasında istisnai olarak kayıt altına alınan bu tür vakaların toplam sayısının bir kaç yüzü aşmadığını söylüyorlar.

Son olarak mülteci kuruluşları bize yetkililerin 2018 başlarında Antakya'da, Suriye'ye dönmek istediğini belirten kayıt dışı Suriyeliler için bir kayıt merkezi açtıklarını söylediler. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) bu merkezlere yazılan Suriyelilerin dönmeyi gönüllü olarak mı kabul ettiklerini, yoksa kayıt dışı statüleri ve bunun yol açtığı korkularının mı onları dönme kararı vermeye zorladığını izlemek için kendilerine Türkiye tarafından izin verilmediğini söyledi. Türkiye BMMYK'ya Suriye'ye geri dönmek isteyen kayıtlı Suriyelilerin gönüllülüğünü izlemesi için izin veriyor, dolayısıyla BMMYK'nın bu yeni merkezden dışlanması bizi endişelendiriyor.

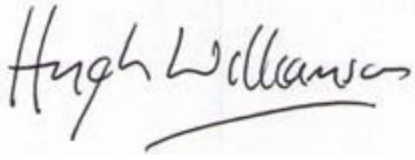
Bu bulguların ışığında şu soruları yanıtlayabilerseniz müteşekkire oluruz:

1. Türkiye 2017 sonlarından bu yana yeni gelen Suriyelileri Adana, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mardin, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde kaydetmeyi neden askıya aldı?
2. Bu illerde Suriyeli mültecilerin kaydedilmesi yeniden başlayacak mı, başlayacaksa ne zaman?
3. Bu illerin bazılarında veya tamamında kayıt işlemlerinin yeniden başlamasına yönelik bir plan yoksa, Türkiye bu illere ulaşan Suriyelileri, kayıt olmaları için başka illere sevkedecek mi?
4. Türkiye 1 Kasım 2017 tarihinden bu yana Hatay ilinde geçerli belgeleri olmayan kaç Suriyeliyi, geçici koruma izni için kayıt olmadıkları gerekçesiyle yakalayıp sınır dışı etti?
5. Antakya'da kurulan yeni kayıt merkezinde kaç Suriyeli Suriye'ye dönmek istediklerini belirterek yetkililere başvurdu ve bu merkezde Suriyelilerin dönüş kararlarını yakalanmaktan ve sınır dışı edilmekten korktukları, ya da sağlık hizmetlerine, eğitime ve barınma desteği gibi diğer acil ihtiyaçlara erişimleri reddedildiği için almamış olduklarını tespit etmek için hangi prosedürler uygulanıyor?
6. BMMYK'yı Antakya'daki yeni kayıt merkezinden ayarlanan geri dönüşlerin gönüllü olup olmadığını izlemekten neden alıkozdunuz?
7. Türkiye'nin güneyinde mültecilerle çalışan kuruluşların kayıt edilmemiş Suriyelileri, kayıt olmaları ve hizmetlere erişebilmeleri için yardımcı olmak amacıyla, kendi inisiyatifleriyle ve özgürce tespit etmelerine neden izin vermiyorsunuz?

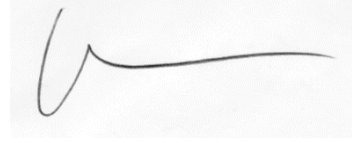
İnsan Hakları İzleme Örgütü bulgularımızı 2018 Temmuzunun ortalarında yayınlamayı planlıyor. Bulgularımıza ve sorularımıza 30 Haziran tarihinden evvel cevap verilmesi durumunda, yanıtlarımızın da raporumuza dahil edilmesi mümkün olacaktır. Bize zaman

ayırduğımız için ve konuya gösterdiğiniz ilgiden dolayı size teşekkür ederiz. Sorularınız veya daha fazla bilgi için lütfen bizimle bağlantıya geçmekten çekinmeyin.

Saygılarımızla,

Hugh Williamson
Direktör
Avrupa ve Orta Asya
İnsan Hakları İzleme Örgütü
williaa@hrw.org

Sarah Leah Whitson
İcracı Direktör
Ortadoğu ve Kuzey Afrika
İnsan Hakları İzleme Örgütü
whitsos@hrw.org